

Slovenščina v oblaku. Učbenik za slovenščino v 9. razredu osnovne šole obsega 122 strani. Besedilo je večkodno, kar pomeni, da je grajeno iz jezikovnih in nejezikovnih kodov, izdano v knjižni obliki. Učbenik je sestavljen in štirih poglavij. Prvo, Knjižni in neknjižni jezik, sestavljajo podpoglavja Slovenski jezik v času in prostoru (obravnavajo slovenski jezik z diahronega vidika in položaj slovenščine v Sloveniji in izven nje), Besede (predstavlja poglavje iz besedotvorja – tvorjenke in netvorjenke) in Pravopisna in pravorečna pravila (obravnavajo pravopis (pomišljaj, vezaj, pisanje skupaj, narazen, z vezajem in pravorečje); drugo, Vrste besed, seznanja učence z dvema nepregibnima besednima vrstama, medmetom in členkom; tretje, Poved in stavek, uči o trpnem in tvornem načinu in večstavčni/zloženi povedi – podredni in priredni; četrto, Beremo, pišemo, govorimo in poslušamo, pa obravnava vrste besedil (praktičnosporazumevalno, strokovno, publicistično, uradno, opis, oznak osebe, življenjepisa, sožalje, prošnja, opis poti in potopis ter oceno). Za kazalom je legenda krajev.

Učbenik sledi konceptu, na katerem temeljijo *Slovenščina v oblaku* 6, 7 in 8 ter naravno zaokroža osnovnošolsko učenje slovenščine. Teme in njihovi načini obravnavanja so sodobni in za učence te starosti aktualni, tako z didaktičnega kot vzgojnega in emotivno-kognitivnega vidika (npr. tema o izseljenstvu, migracijah ...). Učenec razvija svojo zmožnost slušnega kot vidnega komuniciranja. Ponekod v analizah učbenik pogumneje opozarja tudi na večkodna besedila, a jih tako še ne poimenuje. Avtorji ohranjajo svežino, domiselnost in življenjskost pri oblikovanju nalog in povezovanju tem z učenčevim okoljem in sodobnimi kulturnimi in socialnimi pojavi in medpredmetno (npr. z zgodovino v pogl. o slovenščini v SLO in izve nje ter v poglavju o diahronem pregledu slovenskega jezika). Učenca z nalogami vodijo skozi snov, da jo neprisiljeno, spontano spoznava in se je uči, ter da sam opazuje in odkriva besedilne in jezikovne zakonitosti. Spodbujajo učenčev kritičen in odgovoren odnos do obravnavane vsebine in vedenja ter spodbujajo njegovo individualno in sodelovalno učenje/delo. Prevladujejo dobre naloge. Učencu je predstavljen živ, sodoben jezik v živih, avtentičnih situacijah, in tudi jezik tujih učencev slovenščine. Učenec opazuje in primerja svoj jezik v odnosu do sosedskih. Z zahtevanim ponavljanjem in navezovanjem na že obravnavano snov učenec utrjuje svoje vedenje in uzavešča neko kontinuiteto v spoznavanju jezikovnih zakonitosti in sociolingvističnih pojavov (npr. pogl. Slovenski jezik v Sloveniji in zunaj nje).

Izbrane »aktualne življenjske« teme spontano in zanimivo prehajajo v obravnavo slovničnih tem. Te so predstavljene sodobno, jasno in učencu razumljivo. Zelo pohvalno je, da naloge od učenca zahtevajo več samostojnega in kritičnega ustvarjanja besedil, tako zapisanih, ki so lahko tudi objavljena (npr. v šolskem ali lokalnem glasilu ...), kot večkodnih v obliki radijskih ali televizijskih oddaj.

Slikovno gradivo je uporabljeno smiselno, praviloma ustvarja z besednim dopolnjevalno razmerje, zato mora učenec prebrati tako besedno kot slikovno, da razbere pomen in smisel besedila. Z usklajeno rabo sodobnih znakov, npr. letala, ki časovno povezuje zgodovinska jezikovna poglavja, in njegove poti ter kopij starih besedil, naslovnice, fotografije ter zemljevidov vpelje učenca razgibano in živahno v zgodovinsko obdobje slovenščine, ki je današnjemu mlademu človeku sicer manj zanimivo (str. 6–18). Besedilo na straneh je razgibano tako s praznim prostorom kot z umirjenimi in ne preštevilnimi barvani in slikami, risbami, zemljevidi, grafi ..., niti ni prenasičeno z različnimi poudarki, zato ga učenec lahko bere. Tudi v tem učbeniku se skozi vse besedilo pojavljajo risbe istih likov – učenčevih vrstnikov in učiteljev, ki s procesi rekanja (sprašujejo, svetujejo ...) vzpostavljajo in ohranjajo z učencem stik.

Ocenjujem, da je učbenik zelo dober, zato predlagam, da ga Strokovni svet R Slovenije sprejme in potrди kot sodoben, strokovno ustrezen in veljaven učbenik.

23. 2. 2019

Prof. dr. Sonja Starc